

Käsitöö ja kodunduse ainekava

Sisukord

Õppesisu ja õpitulemused II kooliastmes	5
4. klass	5
Käsitöö.....	5
1) Töö kavandamine ja rahvakunst.....	5
2) Materjalid ja töö kulg	5
3) Tööliigid.....	5
Kodundus.....	6
1) Toit ja toitumine, tarbijakasvatus	6
2) Toidu valmistamine, töö organiseerimine ja hügieen	6
3) Lauakombed ja etikett	6
Projektitöö	7
Tehnoloogiaõpetus vahetatud õpperühmades.....	7
5.klass	9
Käsitöö.....	9
1) Töö kavandamine ja rahvakunst.....	9
2) Materjalid ja töö kulg	9
3) Tööliigid.....	9
Kodundus.....	10
1) Toit ja toitumine, tarbijakasvatus	10
2) Toidu valmistamine, töö organiseerimine ja hügieen	10
3) Lauakombed ja etikett	11
4) Kodu korrashoid.....	11
Projektitöö	11
Tehnoloogiaõpetus vahetatud õpperühmades.....	11
6. klass	13
Käsitöö.....	13

1) Töö kavandamine ja rahvakunst.....	13
2) Materjalid ja töö kulg	13
3) Tööliigid	14
Kodundus.....	14
1) Toit ja toitumine, tarbijakasvatus	14
2) Toidu valmistamine, töö organiseerimine ja hügieen	15
3) Lauakombed ja etikett	15
4) Kodu korrashoid	15
Projektitöö	15
Tehnoloogiaõpetus vahetatud õpperühmades.....	16
Õppesisu ja õpitulemused III kooliastmes.....	17
7. klass	17
Käsitöö.....	17
1) Disain, kavandamine ja rahvakunst.....	17
2) Materjalid ja tööliigid.....	18
3) Käsitöö organiseerimine.....	18
Kodundus.....	18
1) Toit ja toitumine	18
2) Toidu valmistamise organiseerimine ja tarbijakasvatus.....	19
3) Toidu valmistamine.....	19
4) Etikett	19
5) Kodu korrashoid	19
Projektitöö	20
Tehnoloogiaõpetus vahetatud õpperühmades.....	20
8.klass	22
Käsitöö.....	22
1) Disain, kavandamine ja rahvakunst.....	22
2) Materjalid ja tööliigid.....	22

3) Käsitöö organiseerimine.....	22
Kodundus.....	23
1) Toit ja toitumine.....	23
2) Toidu valmistamise organiseerimine ja tarbijakasvatus.....	23
3) Toidu valmistamine.....	23
4) Etikett.....	24
5) Kodu korrashoid.....	24
Projektitöö.....	24
Tehnoloogiaõpetus vahetatud õpperühmades.....	25
9. klass.....	26
Käsitöö.....	26
1) Disain ja kavandamine.....	26
2) Rahvakunst.....	26
3) Töö organiseerimine.....	27
4) Materjalid.....	27
5) Tööliigid.....	27
Kodundus.....	27
1) Toit ja toitumine.....	27
2) Töö organiseerimine.....	27
3) Toidu valmistamine.....	28
4) Etikett.....	28
5) Kodu korrashoid.....	28
6) Tarbijakasvatus.....	28
Projektitöö.....	28

Käsitöö ja kodunduse ainekava

Õppeaine	Nädalatunde klassiti												
	1. kl	2. kl	3. kl	I kokku	4. kl	5. kl	6. kl	II kokku	7. kl	8. kl	9. kl	III kokku	KOKKU
Käsitöö ja kodundus					2	2	2	6	2	2	1	5	11

Õppesisu ja õpitulemused II kooliastmes

4. klass

Käsitöö

1) Töö kavandamine ja rahvakunst

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) kavandab omandatud töövõtete baasil jõukohaseid käsitööesemeid;
- 2) märkab rahvuslikke kujunduselemente tänapäevastel esemetel;
- 3) leiab käsitööeseme kavandamiseks ideid eesti rahvakunstist;
- 4) leiab võimalusi taaskasutada tekstiilmaterjale;

Õppesisu

Idee ja kavandi tähtsus eset valmistades. Kavandamise erinevad võimalused. Ideede leidmine ja edasiarendamine kavandiks. Esemeline rahvakunst ja selle tähtsus. Tavad ja kombed. Rahvuslikud mustrid ehk kirjad ajaloolistel ja tänapäevastel esemetel. Muuseumide roll rahvakunsti säilitajana. Rahvuslike detailide kasutamine tänapäevast tarbeeset kavandades.

2) Materjalid ja töö kulg

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) kirjeldab looduslike kiudainete saamist, põhiomadust;
- 2) seostab käsitöölõnga jämedust töövahendiga;
- 4) töötab iseseisvalt lihtsama tööjuhendi järgi;
- 5) järgib töötades ohutusnõudeid ning hoiab korras töökoha;
- 6) hindab oma töö korrektsust ja esteetilisust.

Õppesisu

Tekstiilkiudained. Looduslikud kiud, nende saamine ja omadused. Õmblusniidid, käsitööniidid ja -lõngad. Töötamine suulise juhendamise järgi. Töötamine tööjuhendi järgi Tööjaotus rühmas, ühistöö kavandamine. Ühise töö analüüsimine ja hindamine.

3) Tööriigid

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) kasutab tekstiileset kaunistades ühe- ja kaherealisi pisteid;

- 2) traageldab ning õmbleb lihtõmblust;
- 3) lõikab välja ja õmbleb valmis lihtsama eseme;
- 4) heegeldab ja koob põhisilmuseid;
- 5) mõistab täpsuse vajalikkust ning järgib seda tekstiilitöös.

Õppesisu

Tikkimine. Töövahendid ja sobivad materjalid. Sümbolid ja märgid. Tarbe- ja kaunistuspisted. Üherealised ja kaherealised pisted. Mustri kandmine riidele. Tikandi viimistlemine ja hooldamine

Õmblemine. Töövahendid. Täpsuse vajalikkus õmblustöös. Õmblemine käsitsi ja õmblusmasinaga. Lihtõmblus. Õmblustöö viimistlemine ja hooldamine.

Kudumine. Töövahendid ja sobivad materjalid. Silmuste loomine. Parem- ja pahempidine silmus. Ääresilmused. Kudumi lõpetamine. Kudumi viimistlemine ja hooldamine.

Heegeldamine. Töövahendid ja sobivad materjalid. Põhisilmuste heegeldamine. Edasi-tagasi heegeldamine. Heegeldustöö viimistlemine ja hooldamine.

Kodundus

1) Toit ja toitumine, tarbijakasvatus

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) teab, mis toiduained riknevad kergesti, ning säilitab toiduaineid sobival viisil;
- 2) teab väljendite „kõlblik kuni” ja „parim enne” tähendust;
- 3) käitub keskkonnahoidliku tarbijana;

Õppesisu

Toiduained. Tervisliku toitumise põhitõed. Toiduainete säilitamine. Tarbijainfo (pakendiinfo). Teadlik ja säästlik tarbimine. Energia ja vee säästlik tarbimine. Jäätmete sortimine.

2) Toidu valmistamine, töö organiseerimine ja hügieen

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) kasutab mõõtenõusid ja kaalu;
- 2) valib töövahendid ja seadmed töö eesmärgi järgi ning kasutab neid ohutusnõudeid arvestades;
- 3) valmistab lihtsamaid tervislikke toite, kasutades levinumaid toiduaineid;
- 4) lepib kaaslastega kokku tööjaotuse, täidab ülesande, hindab rühma töötulemust ja igapäevase rolli tulemuse saavutamisel;
- 5) järgib köögis töötades hügieenireegleid.

Õppesisu

Retsept. Mõõdetühikud. Töövahendid köögis. Ohutushoid. Võileivad. Kuumtöötlemata magustoidud. Külmad ja kuumad joogid. Toor- ja segasalatid. Isikliku hügieeni nõuded köögis töötades. Toidu ohutus. Nõude pesemine käsitsi köögi korrashoid. Tööde järjekord toitu valmistades. Tööjaotus rühmas, ühistöö kavandamine. Ühise töö analüüsimine ja hindamine.

3) Lauakombed ja etikett

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) katab toidukorra järgi laua, valides ning paigutades sobiva lauapesu, -nõud ja -kaunistused, ning hindab laua ja toitade kujundust;
- 2) peab kinni üldtuntud lauakommetest;

3) leiab loomingulisi võimalusi, kuidas pakkida kingitusi.

Õppesisu

Lauakombed ning lauakatmise tavad ja erinevad loomingulised võimalused. Lauapesu, -nõud ja kaunistused. Sobivate nõude valimine toidu serveerimiseks. Ideede ja võimaluste leidmine, kuidas pakkida erinevaid kingitusi.

4) Kodu korrashoid

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) teeb korrastustöid, kasutades sobivaid töövahendeid;
- 2) näeb kodutööde jaotamises pereliikmete heade suhete eeldust.

Õppesisu

Puhastus- ja korrastustööd. Töövahendid

Projektitöö

Õpiväljundid:

- 1) teadvustab end rühmatöö, projektitöö ja teiste ühistöös toimuvate tegevuste liikmena;
- 2) osaleb aktiivselt rühmatöös;
- 3) leiab iseseisvalt ja/või koostöös teistega ülesannetele ning probleemidele lahendeid;
- 4) suhtub kaaslastesse heatahtlikult ja arvestab teiste tööalaseid arvamusi;
- 5) esitleb ja põhjendab oma arvamust;
- 6) väärtustab töö tegemist.

Õppesisu

Igal õppeaastal on ainekavas üks õppeosa, mille puhul saavad õpilased vabalt valida õpperühma ja projekti. Projektitöid võib lõimida omavahel, teiste õppeainete ja klassidevaheliste projektidega ning ülekoolliste ja pikemaajaliste koolidevaheliste ettevõtmistega.

Projektitööd:

- erinevate tikkimispistetega nõelapadi;
- omakujundatud ning tikitud padjapüüri õmblemine;
- heegeldatud tarbeese (nt väike kotike).

Tehnoloogiaõpetus vahetatud õpperühmades

Õpiväljundid:

Õpilane:

- 1) väärtustab tehnoloogilise kirjaoskuse vajalikkust igapäevaelus;
- 2) tunneb põhilisi materjale, nende omadusi ning töötlemise viise;
- 3) kavandab ja valmistab lihtsaid esemeid, kasutades selleks sobivaid töövahendeid;
- 4) teadvustab ning järgib tervisekaitse- ja tööohutuse nõudeid.

Õppesisu

Tehnoloogia olemus. Tehnoloogia ja ühiskond. Materjalide liigid (puit, metall, plastid jm) ja nende omadused.

Materjalide töötlemise viisid (märkimine, saagimine jm) ja töövahendid (tööriistad ja masinad). Idee ja eskiis. Esemekavandamine ja valmistamine erinevatest materjalidest.

Levinumad käsi- ja elektrilisedööriistad. Materjalide ühendamine. Viimistluse valik olenevalt materjalist ja eseme kasutuskeskkonnast.

Tervisekaitse- ja tööohutusnõuded töötlemise ajal, ohutud töövõtted.

Võimalikud õppekäigud ja lõimingut toetavad :

- näituste külastamine;
- Kärla raamatukogu- teabe hankimine.

Ainetevahelised seosed:

matemaatika - mõõduvõtmine, silmuste arvutamine, mõõtjoonlaua ja mõõdulindi kasutamine; ajalugu- käsitöoliikide tekkimine ja areng;

kunstiõpetus- tööde kavandamine, värvusõpetus, kompositsioon;

keemia- materjaliõpetus, -hooldus;

geograafia - rahvariided, rahvuslik omapära;

terviseõpetus- ohutus, õige kehahoid.

Digipädevused

Teabe haldamine:

- oskus otsida, leida, töödelda, salvestada ja kasutada veebis infot, faile;
- oskus kasutada digivahendeid.

Suhtlemine digikeskkondades:

- oskus kasutada suhtlemisel digivahendeid: telefon, tahvel, arvuti;
- oskus kasutada suhtlemisvõrgustikke ja veebikogukondi;
- oskus kasutada meili.

Sisuloome:

- oskus koostada, kasutada, täiendada, muuta elektroonilist materjali (tekstid, tabelid, pildid, audio);
- oskus kasutada vastavalt vanusele erinevaid programme ja rakendusi (Word, Excel, Youtube, Facebook, Instagram, Google Drive, Pinterest jne);
- oskus enda loodud sisu toimetada, täiendada ja muuta;
- oskus ja teadlikkus seoses autoriõiguse ja autoriõiguseta materjali kasutamisel.

Turvalisus:

- teadlikkus privaatsuse küsimustest, küberkiusamise olemusest, tehnoloogiliste vahendite kasutamisega seotud terviseriskidest.

Probleemi lahendus:

- oskus lahendada lihtsamaid tehnilisi probleeme (rikkeid);
- oskus hinnata probleemi ja leida lahenduseks vahendid.

Hindamine

Hindamisel lähtutakse igast õpilasest individuaalselt ning arvestatakse iga õpilase võimeid.

Õpitulemuste omandamise hindamisel on oluline nii õpetaja sõnaline hinnang, hinne kui ka õpilase enda hinnang oma tööle.

Õppeülesande lahendamisel hinnatakse:

- kavandamist ja planeerimist (originaalsust, iseseisvust, oskust põhjendada tehtud otsuseid/ valikuid);
- valmistamist (materjalide ja töövahendite kasutamise oskust, omandatud teadmiste rakendamist praktikas, tööohutusnõuete ja hügieenireeglite järgimist, iseseisvust, koostööoskust);

- töö tulemust (kavandatu õnnestumist, viimistlust ja kvaliteeti, töö õigeaegset valmimist, esitlemise oskust);
- õpilase arengut, püüdlikkust ning kodukorra täitmist.

5.klass

Käsitöö

1) Töö kavandamine ja rahvakunst

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) kavandab omandatud töövõtete baasil jõukohaseid käsitööesemeid;
- 2) märkab rahvuslikke kujunduselemente tänapäevastel esemetel;
- 3) leiab käsitööeseme kavandamiseks ideid eesti rahvakunstist;
- 4) leiab võimalusi taaskasutada tekstiilmaterjale;
- 5) oskab kavandamisel kasutada ainekirjandust ja teabeallikaid.

Õppesisu

Idee ja kavandi tähtsus eset valmistades. Kujunduse põhimõtted ja nende rakendamine. Kavandamise erinevad võimalused. Värvusõpetuse põhitõdede arvestamine esemeid disainides. Ideede leidmine ja edasiarendamine kavandiks. Tekstiilide ja käsitöömaterjalide valiku ning sobivuse põhimõtted lähtuvalt kasutusala. Esemeline rahvakunst ja selle tähtsus. Tavad ja kombad. Rahvuslikud mustrid ehk kirjad ajaloolistel ja tänapäevastel esemetel. Muuseumide roll rahvakunsti säilitajana. Rahvuslike detailide kasutamine tänapäevast tarbeeset kavandades.

2) Materjalid ja töö kulg

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) kirjeldab looduslike kiudainete saamist, põhiomadusi, kasutamist;
- 2) eristab telgedel kootud kangaid trikotaažist;
- 3) seostab käsitöölõnga jämedust töövahendiga;
- 4) töötab iseseisvalt lihtsama tööjuhendi järgi;
- 5) järgib töötades ohutusnõudeid ning hoiab korras töökoha;
- 6) hindab oma töö korrektsust ja esteetilisust.

Õppesisu

Tekstiilkiudained. Looduslikud kiud, nende saamine ja omadused. Kanga kudumise põhimõte. Kanga liigid: telgedel kootud, silmuskoelised, mittekoetud kangad. Õmblusniidid, käsitööniidid ja -lõngad. Töötamine suulise juhendamise järgi. Töötamine tööjuhendi järgi. Lihtsama tööjuhendi koostamine. Tööjaotus rühmas, ühistöö kavandamine. Ühise töö analüüsimine ja hindamine.

3) Tööliigid

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) kasutab tekstiileset kaunistades ühe- ja kaherealisi pisteid;
- 2) seab õmblusmasina töökorda, traageldab ning õmbleb lihtõmblust ja palistust;
- 3) lõikab välja ja õmbleb valmis lihtsama eseme;
- 4) heegeldab ja koob põhisilmuseid ning tunneb mustrite ülesmärkimise viise ja tingimärke;

- 5) heegeldab ja koob lihtsa skeemi järgi;
- 6) mõistab täpsuse vajalikkust ning järgib seda tekstiilitöös.

Õppesisu

Tikkimine. Töövahendid ja sobivad materjalid. Sümbolid ja märgid. Tarbe- ja kaunistuspisted. Üherealised ja kaherealised pisted. Mustri kandmine riidele. Tikandi viimistlemine ja hooldamine

Õmblemine. Töövahendid. Täpsuse vajalikkus õmblustöös. Õmblemine käsitsi ja õmblusmasinaga. Lihtõmblus. Äärestamine. Palistused. Lõike paigutamine riidele, õmblusvarud. Õmblustöö viimistlemine ja hooldamine.

Kudumine. Töövahendid ja sobivad materjalid. Silmuste loomine. Parem- ja pahempidine silmus. Ääresilmused. Kudumi lõpetamine. Lihtsa koekirja lugemine ja selle järgi kudumine. Kudumi viimistlemine ja hooldamine.

Heegeldamine. Töövahendid ja sobivad materjalid. Põhisilmuste heegeldamine. Edasi-tagasi heegeldamine. Heegelkirjade ülesmärkimise viisid. Skeemi järgi heegeldamine. Ringheegeldamine. Heegeldustöö viimistlemine ja hooldamine.

Kodundus

1) Toit ja toitumine, tarbijakasvatus

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) teab erinevaid toiduainerühmi ning tunneb nendesse kuuluvaid toiduaineid;
- 2) teab, mis toiduained riknevad kergesti, ning säilitab toiduaineid sobival viisil;
- 4) teab väljendite „kõlblik kuni” ja „parim enne” tähendust;
- 5) käitub keskkonnahoidliku tarbijana;
- 6) oskab valida erinevaid kaupu ja oma valikut põhjendada;
- 7) hindab oma toitumisharjumuste vastavust toitumisõpetuse põhitõdedele.

Õppesisu

Toiduained ja toitained. Tervisliku toitumise põhitõed. Toidupüramiid. Toiduainerühmade üldiseloomustus: teravili ja teraviljasaadused, piim ja piimasaadused, aedvili. Toiduainete säilitamine. Tarbijainfo (pakendiinfo). Teadlik ja säästlik tarbimine. Energia ja vee säästlik tarbimine. Jäätmete sortimine.

2) Toidu valmistamine, töö organiseerimine ja hügieen

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) kasutab mõõtenõusid ja kaalu ning oskab teisendada mahu- ja massiühikuid;
- 2) valib töövahendid ja seadmed töö eesmärgi järgi ning kasutab neid ohutusnõudeid arvestades;
- 3) valmistab lihtsamaid tervislikke toite, kasutades levinumaid toiduaineid ning külma- ja kuumtöötlemistehnikaid;
- 4) lepib kaaslastega kokku tööjaotuse, täidab ülesande, hindab rühma töötulemust ja igapäevase rolli tulemuse saavutamisel;
- 5) järgib köögis töötades hügieenireegleid.

Õppesisu

Retsept. Mõõtühikud. Töövahendid köögis. Ohutushoid. Toiduainete eeltöötlemine, külma- ja kuumtöötlemistehnika. Külmad ja kuumad joogid. Toor- ja segasalatid. Külmad kastmed. Pudrud

ja teised teraviljatoidud. Isikliku hügieeni nõuded köögis töötades. Toidu ohutus. Nõude pesemine käsitsi, köögi korrashoid. Tööde järjekord toitu valmistades. Tööjaotus rühmas, ühistöö kavandamine. Ühise töö analüüsimine ja hindamine.

3) Lauakombed ja etikett

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) katab toidukorra järgi laua, valides ning paigutades sobiva lauapesu, -nõud ja -kaunistused, ning hindab laua ja toitude kujundust;
- 2) peab kinni üldtuntud lauakommetest;
- 3) leiab loomingulisi võimalusi, kuidas pakkida kingitusi.

Õppesisu

Lauakombed ning lauakatmise tavad ja erinevad loomingulised võimalused. Lauapesu, -nõud ja kaunistused. Sobivate nõude valimine toidu serveerimiseks. Ideede ja võimaluste leidmine, kuidas pakkida erinevaid kingitusi.

4) Kodu korrashoid

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) teeb korrastustöid, kasutades sobivaid töövahendeid;
- 2) näeb kodutööde jaotamises pereliikmete heade suhete eeldust.

Õppesisu

Puhastus- ja korrastustööd. Töövahendid.

Projektitöö

Õpiväljundid:

Õpilane:

- 1) teadvustab end rühmatöö, projektitöö ja teiste ühistöös toimuvate tegevuste liikmena;
- 2) osaleb aktiivselt rühmatöös;
- 3) leiab iseseisvalt ja/või koostöös teistega ülesannetele ning probleemidele lahendeid;
- 4) suhtub kaaslastesse heatahtlikult ja arvestab teiste tööalaseid arvamusi;
- 5) esitleb ja põhjendab oma arvamust;
- 6) väärtustab töö tegemist.

Õppesisu

Igal õppeaastal on ainekavas üks õppeosa, mille puhul saavad õpilased vabalt valida õpperühma ja projekti. Projektitöid võib lõimida omavahel, teiste õppeainete ja klassidevaheliste projektidega ning ülekooliliste ja pikemaajaliste koolidevaheliste ettevõtmistega.

Projektitööd:

- Kärila lahttasku;
- vardakott (lapitehnika).

Tehnoloogiaõpetus vahetatud õpperühmades

Õpiväljundid:

Õpilane:

- 1) väärtustab tehnoloogilise kirjaoskuse vajalikkust igapäevaelus;
- 2) tunneb põhilisi materjale, nende omadusi ning töötlemise viise;

3) kavandab ja valmistab lihtsaid esemeid, kasutades selleks sobivaid töövahendeid;

4) teadvustab ning järgib tervisekaitse- ja tööohutuse nõudeid.

Õppesisu

Tehnoloogia olemus. Tehnoloogia ja ühiskond. Materjalide liigid (puit, metall, plastid jm) ja nende omadused.

Materjalide töötlemise viisid (märkimine, saagimine jm) ja töövahendid (tööriistad ja masinad).

Idee ja eskiis. Eseme kavandamine ja valmistamine erinevatest materjalidest.

Levinumad käsi- ja elektrilisedööriistad. Materjalide ühendamine. Viimistluse valik olenevalt materjalist ja eseme kasutuskeskkonnast.

Tervisekaitse- ja tööohutusnõuded töötlemise ajal, ohutud töövõtted.

Võimalikud õppekäigud ja lõimingut toetavad

- näituste külastamine;
- Kärila raamatukogu - teabe hankimine

Ainetevahelised seosed:

matemaatika - mõõduvõtmine, silmuste arvutamine, mõõtjoonlaua ja mõõdulindi kasutamine;

ajalugu - käsitöoliikide tekkimine ja areng;

kunstiõpetus - tööde kavandamine, värvusõpetus, kompositsioon;

keemia - materjaliõpetus, -hooldus;

geograafia - rahvariided, rahvuslik omapära;

terviseõpetus - ohutus, õige kehahoid.

Digipädevused

Teabe haldamine:

- oskus otsida, leida, töödelda, salvestada ja kasutada veebis infot, faile;
- oskus kasutada digivahendeid.

Suhtlemine digikeskkondades:

- oskus kasutada suhtlemisel digivahendeid: telefon, tahvel, arvuti;
- oskus kasutada suhtlemisvõrgustikke ja veebikogukondi;
- oskus kasutada meili.

Sisuloome:

- oskus koostada, kasutada, täiendada, muuta elektroonilist materjali (tekstid, tabelid, pildid, audio);
- oskus kasutada vastavalt vanusele erinevaid programme ja rakendusi (Word, Excel, Youtube, Facebook, Instagram, Google Drive, Pinterest jne);
- oskus enda loodud sisu toimetada, täiendada ja muuta;
- oskus ja teadlikkus seoses autoriõiguse ja autoriõigusetu materjali kasutamisel.

Turvalisus:

- teadlikkus privaatsuse küsimustest, küberkiusamise olemusest, tehnoloogiliste vahendite kasutamisega seotud terviseriskidest.

Probleemi lahendus:

- oskus lahendada lihtsamaid tehnilisi probleeme (rikkeid);
- oskus hinnata probleemi ja leida lahenduseks vahendid.

Hindamine

Hindamisel lähtutakse igast õpilasest individuaalselt ning arvestatakse iga õpilase võimeid. Õpitulemuste omandamise hindamisel on oluline nii õpetaja sõnaline hinnang, hinne kui ka õpilase enda hinnang oma tööle.

Õppeülesande lahendamisel hinnatakse:

- kavandamist ja planeerimist (originaalsust, iseseisvust, oskust põhjendada tehtud otsuseid/ valikuid);
- valmistamist (materjalide ja töövahendite kasutamise oskust, omandatud teadmiste rakendamist praktikas, tööohutusnõuete ja hügieenireeglite järgimist, iseseisvust, koostööoskust);
- töö tulemust (kavandatu õnnestumist, viimistlust ja kvaliteeti, töö õigeaegset valmimist, esitlemise oskust);
- õpilase arengut, püüdlikkust ning kodukorra täitmist.

6. klass

Käsitöö

1) Töö kavandamine ja rahvakunst

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) kavandab omandatud töövõtete baasil jõukohaseid käsitööesemeid;
- 2) märkab rahvuslikke kujunduselemente tänapäevastel esemetel;
- 3) leiab käsitööeseme kavandamiseks ideid eesti rahvakunstist;
- 4) leiab võimalusi taaskasutada tekstiilmaterjale;
- 5) oskab kavandamisel kasutada ainekirjandust ja teabeallikaid.

Õppesisu

Idee ja kavandi tähtsus eset valmistades. Kujunduse põhimõtted ja nende rakendamine. Kavandamise erinevad võimalused. Värvusõpetuse põhitõdede arvestamine esemeid disainides. Ideede leidmine ja edasiarendamine kavandiks. Tekstiilide ja käsitöömaterjalide valiku ning sobivuse põhimõtted lähtuvalt kasutusalaalt. Esemeline rahvakunst ja selle tähtsus. Tavad ja kombed. Rahvuslikud mustrid ehk kirjad ajaloolistel ja tänapäevastel esemetel. Muuseumide roll rahvakunsti säilitajana. Rahvuslike detailide kasutamine tänapäevast tarbeeset kavandades.

2) Materjalid ja töö kulg

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) kirjeldab looduslike kiudainete saamist, põhiomadusi, kasutamist ja hooldamist;
- 2) eristab telgedel kootud kangaid trikotaažist ning võrdleb nende omadusi;
- 3) seostab käsitöölõnga jämedust töövahendiga;
- 4) töötab iseseisvalt lihtsama tööjuhendi järgi;
- 5) järgib töötades ohutusnõudeid ning hoiab korras töökoha;
- 6) hindab oma töö korrektsust ja esteetilisust.

Õppesisu

Tekstiilkiudained. Looduslikud kiud, nende saamine ja omadused. Kanga kudumise põhimõte. Kanga liigid: telgedel kootud, silmuskoelised, mittekootud kangad. Õmblusniidid, käsitõniidid ja -lõngad. Erinevatest tekstiilmaterjalidest esemete hooldamine. Töötamine suulise juhendamise järgi. Töötamine tööjuhendi järgi. Lihtsama tööjuhendi koostamine. Tööjaotus rühmas, ühistöö kavandamine. Ühise töö analüüsimine ja hindamine.

3) Tööliigid

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) kasutab tekstiileset kaunistades ühe- ja kaherealisi pisteid;
- 2) seab õmblusmasina töökorda, traageldab ning õmbleb lihtõmblust ja palistust;
- 3) lõikab välja ja õmbleb valmis lihtsama eseme;
- 4) heegeldab ja koob põhisilmuseid ning tunneb mustrite ülesmärkimise viise ja tingmärke;
- 5) heegeldab ja koob lihtsa skeemi järgi;
- 6) mõistab täpsuse vajalikkust ning järgib seda tekstiilitöös.

Õppesisu

Tikkimine. Töövahendid ja sobivad materjalid. Sümbolid ja märgid. Tarbe- ja kaunistuspisted. Üherealised ja kaherealised pisted. Mustri kandmine riidele. Tikandi viimistlemine ja hooldamine

Õmblemine. Töövahendid. Täpsuse vajalikkus õmblustöös. Õmblemine käsitsi ja õmblusmasinaga. Õmblusmasina niidistamine. Lihtõmblus. Äärestamine. Palistused. Lõike paigutamine riidele, õmblusvarud. Õmblustöö viimistlemine ja hooldamine.

Kudumine. Töövahendid ja sobivad materjalid. Silmuste loomine. Parem- ja pahempidine silmus. Ääresilmused. Kudumi lõpetamine. Lihtsa koekirja lugemine ja selle järgi kudumine. Kudumi viimistlemine ja hooldamine.

Heegeldamine. Töövahendid ja sobivad materjalid. Põhisilmuste heegeldamine. Edasi-tagasi heegeldamine. Heegelkirjade ülesmärkimise viisid. Skeemi järgi heegeldamine. Ringheegeldamine. Motiivide heegeldamine ja ühendamine. Heegeldustöö viimistlemine ja hooldamine.

Kodundus

1) Toit ja toitumine, tarbijakasvatus

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) teab erinevaid toiduainerühmi ning tunneb nendesse kuuluvaid toiduaineid ja nende omadusi;
- 2) võrdleb pakendiinfo järgi erinevate toiduainete toiteväärtust;
- 3) teab, mis toiduained riknevad kergesti, ning säilitab toiduaineid sobival viisil;
- 4) teab väljendite „kõlblik kuni” ja „parim enne” tähendust;
- 5) käitub keskkonnahoidliku tarbijana;
- 6) oskab valida erinevaid kaupu ja oma valikut põhjendada;
- 7) hindab oma toitumisharjumuste vastavust toitumisõpetuse põhitõdedele.

Õppesisu

Toiduained ja toitained. Tervisliku toitumise põhitõed. Toidupüramiid. Toiduainerühmade üldiseloostus: teravili ja teraviljasaadused, piim ja piimasaadused, aedvili, liha ja lihasaadused, kala ja kalasaadused, munad, toidurasvad. Toiduainete säilitamine. Tarbijainfo

(pakendiinfo). Teadlik ja säästlik tarbimine. Energia ja vee säästlik tarbimine. Jäätmete sortimine.

2) Toidu valmistamine, töö organiseerimine ja hügieen

Õpitulemused:

Õpilane:

- 1) kasutab mõõtenõusid ja kaalu ning oskab teisendada mahu- ja massiühikuid;
- 2) valib töövahendid ja seadmed töö eesmärgi järgi ning kasutab neid ohutusnõudeid arvestades;
- 3) valmistab lihtsamaid tervislikke toite, kasutades levinumaid toiduaineid ning külma- ja kuumtöötlemistehnikaid;
- 4) lepib kaaslastega kokku tööjaotuse, täidab ülesande, hindab rühma töötulemust ja igaühe rolli tulemuse saavutamisel;
- 5) järgib köögis töötades hügieenireegleid.

Õppesisu

Retsept. Mõõtühikud. Töövahendid köögis. Ohutushoid. Toiduainete eeltöötlemine, külma- ja kuumtöötlemine. Kartulite, munade ja makarontoodete keetmine. Toor- ja segasalatid. Külmad kastmed. Isikliku hügieeni nõuded köögis töötades. Toidu ohutus. Nõude pesemine käsitsi ja masinaga, köögi korrashoid. Tööde järjekord toitu valmistades. Tööjaotus rühmas, ühistöö kavandamine. Ühise töö analüüsimine ja hindamine.

3) Lauakombed ja etikett

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) katab toidukorra järgi laua, valides ning paigutades sobiva lauapesu, -nõud ja -kaunistused, ning hindab laua ja toitude kujundust;
- 2) peab kinni üldtuntud lauakommetest;
- 3) leiab loominguilisi võimalusi, kuidas pakkida kingitusi.

Õppesisu

Lauakombed ning lauakatmise tavad ja erinevad loominguilised võimalused. Lauapesu, -nõud ja kaunistused. Sobivate nõude valimine toidu serveerimiseks. Ideede ja võimaluste leidmine, kuidas pakkida erinevaid kingitusi.

4) Kodu korrashoid

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) teeb korrastustöid, kasutades sobivaid töövahendeid;
- 2) planeerib rõivaste pesemist, kuivatamist ja triikimist hooldusmärkide järgi;
- 3) näeb kodutööde jaotamises pereliikmete heade suhete eeldust.

Õppesisu

Puhastus- ja korrastustööd. Töövahendid. Rõivaste pesemine käsitsi ja masinaga. Hooldusmärgid. Triikimine. Jalatsite hooldamine.

Projektitöö

Õpilane:

- 1) teadvustab end rühmatöö, projektitöö ja teiste ühistöös toimuvate tegevuste liikmena;
- 2) osaleb aktiivselt erinevates koostöö- ja suhtlusvormides;
- 3) leiab iseseisvalt ja/või koostöös teistega ülesannetele ning probleemidele lahendeid;

- 4) suhtub kaaslastesse heatahtlikult ja arvestab teiste tööalaseid arvamusi;
- 5) kujundab, esitleb ja põhjendab oma arvamust;
- 6) väärtustab töö tegemist ning analüüsib töö kulgu.

Õppesisu

Igal õppeaastal on ainekavas üks õppeosa, mille puhul saavad õpilased vabalt valida õpperühma ja projekti. Projektitöid võib lõimida omavahel, teiste õppeainete ja klassidevaheliste projektidega ning ülekooliliste ja pikemaajaliste koolidevaheliste ettevõtmistega.

Projektitööd:

- tarbeeseme õmblemine (nt põll, kott);
- motiivitöö- heegeldatud motiivitest tarbeese;
- soki/ mustri looma kudumine.

Tehnoloogiaõpetus vahetatud õpperühmades

Õpiväljundid:

Õpilane:

- 1) väärtustab tehnoloogilise kirjaoskuse vajalikkust igapäevaelus;
- 2) tunneb põhilisi materjale, nende omadusi ning töötlemise viise;
- 3) kavandab ja valmistab lihtsaid esemeid, kasutades selleks sobivaid töövahendeid;
- 4) teadvustab ning järgib tervisekaitse- ja tööohutuse nõudeid.

Õppesisu

Tehnoloogia olemus. Tehnoloogia ja ühiskond. Materjalide liigid (puit, metall, plastid jm) ja nende omadused.

Materjalide töötlemise viisid (märkimine, saagimine jm) ja töövahendid (tööriistad ja masinad). Idee ja eskiis. Eseme kavandamine ja valmistamine erinevatest materjalidest.

Levinumad käsi- ja elektrilisedööriistad. Materjalide ühendamine. Viimistluse valik olenevalt materjalist ja eseme kasutuskeskkonnast.

Tervisekaitse- ja tööohutusnõuded töötlemise ajal, ohutud töövõtted.

Võimalikud õppekäigud ja lõimingut toetavad:

- näituste külastamine;
- raamatukogu- teabe hankimine.

Ainetevahelised seosed:

matemaatika - mõõduvõtmine, silmuste arvutamine, mõõtjoonlaua ja mõõdulindi kasutamine; ajalugu- käsitöoliikide tekkimine ja areng;

kunstiõpetus- tööde kavandamine, värvusõpetus, kompositsioon;

keemia- materjaliõpetus, -hooldus;

geograafia - rahvariided, rahvuslik omapära;

terviseõpetus- ohutus, õige kehahoid.

Digipädevused

Teabe haldamine:

- oskus otsida, leida, töödelda, salvestada ja kasutada veebis infot, faile;

- oskus kasutada digivahendeid.

Suhtlemine digikeskkondades:

- oskus kasutada suhtlemisel digivahendeid: telefon, tahvel, arvuti;
- oskus kasutada suhtlemisvõrgustikke ja veebikogukondi;
- oskus kasutada meili.

Sisuloome:

- oskus koostada, kasutada, täiendada, muuta elektroonilist materjali (tekstid, tabelid, pildid, audio);
- oskus kasutada vastavalt vanusele erinevaid programme ja rakendusi (Word, Excel, Youtube, Facebook, Instagram, Google Drive, Pinterest jne);
- oskus enda loodud sisu toimetada, täiendada ja muuta;
- oskus ja teadlikkus seoses autoriõiguse ja autoriõigusega materjali kasutamisel.

Turvalisus:

- teadlikkus privaatsuse küsimustest, küberkiusamise olemusest, tehnoloogiliste vahendite kasutamisega seotud terviseriskidest.

Probleemi lahendus:

- oskus lahendada lihtsamaid tehnilisi probleeme (rikkeid);
- oskus hinnata probleemi ja leida lahenduseks vahendid.

Hindamine

Hindamisel lähtutakse igast õpilasest individuaalselt ning arvestatakse iga õpilase võimeid. Õpitulemuste omandamise hindamisel on oluline nii õpetaja sõnaline hinnang, hinne kui ka õpilase enda hinnang oma tööle.

Õppeülesande lahendamisel hinnatakse:

- kavandamist ja planeerimist (originaalsust, iseseisvust, oskust põhjendada tehtud otsuseid/ valikuid);
- valmistamist (materjalide ja töövahendite kasutamise oskust, omandatud teadmiste rakendamist praktikas, tööohutusnõuete ja hügieenireeglite järgimist, iseseisvust, koostööoskust);
- töö tulemust (kavandatu õnnestumist, viimistlust ja kvaliteeti, töö õigeaegset valmimist, esitlemise oskust);
- õpilase arengut, püüdlikkust ning kodukorra täitmist.

Õppesisu ja õpitulemused III kooliastmes

7. klass

Käsitöö

1) Disain, kavandamine ja rahvakunst

Õpiväljundid

Õpilane:

1) arutleb moe muutumise üle;

- 2) valib sobivaid rõivaid, lähtudes nende materjalist, otstarbest, lõikest, stiilist ja enda figuurist;
- 3) märkab originaalseid ja leidlikke lahendusi esemete ning rõivaste disainis;
- 4) kavandab isikupäraseid esemeid;

Õppesisu

Moe, isikupära ja proportsiooni põhimõtete arvestamine kavandades. Sobivate lisandite valik stiili kujundades. Ideekavand ja selle vormistamine. Kompositsiooni seaduspärasuste arvestamine käsitöoeset kavandades. Tekstiileseme kavandamine ja kaunistamisviisid erinevates tehnikates. Ornamentika. Sümbolid ja märgid rahvakunstis. Kudumine, heegeldamine ja tikkimine eesti rahvakunstis.

2) Materjalid ja tööliigid

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) võrdleb materjalide valikul nende mõju tervisele;
- 2) valib ja kombineerib eseme valmistamiseks sobivaid materjale, töövahendeid, tehnikaid ja viimistlusvõtteid;
- 3) võtab lõikelehelte lõikeid, valib õpetaja abiga sobiva tehnoloogia ja õmbleb endale rõivaeseme;
- 4) koob kirjalist pinda ning koekirju koeskeemi kasutades, koob ringselt;

Õppesisu

Tekstiilkiudained. Keemilised kiud. Tänapäeva käsitöömaterjalid. Mitmesuguste materjalide koos kasutamise võimaluste leidmine.

Õmblemine. Kanga kuumniiske töötlemine. Rõivaeseme õmblemine. Mõõtude võtmine, rõiva suurusnumbri määramine, lõikelehe kasutamine ja lõigete paigutamine riidele. Valitud rõivaeseme õmblemiseks sobivate tehnoloogiliste võtete kasutamine. Õmblustöö viimistlemine.

Kudumine. Ringselt kudumine. Kirjamine. Silmuste arvestamine, eseme kudumine ja viimistlemine.

Heegeldamine. Heegelääris. Riide serva üle heegeldamine. Ümara serva üle heegeldamine. Äärepitsid. Äärepits tarbeesemele.

3) Käsitöö organiseerimine

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) otsib ülesandeid täites abi nüüdisaegsest teabelevist;
- 2) esitleb või eksponeerib oma tööd;
- 3) täidab iseseisvalt ja koos teistega endale võetud ülesandeid ning planeerib tööd ajaliselt;

Õppesisu

Töövahendite ja tehnoloogia valik olenevalt materjalist ja valmistatavast esemest. Töö planeerimine üksi ja rühmas töötades. Vajaliku teabe hankimine tänapäeva teabelevist, selle analüüs ja kasutamine. Elektriliste töövahenditega töötamine ja nende hooldamine kasutusjuhendi järgi. Oma töö ja selle tulemuse analüüsimine ning hindamine. Töö esitlemine, võimaluse korral näituse kujundamine ning virtuaalkeskonna kasutamine töö eksponeerimiseks.

Kodundus

1) Toit ja toitumine

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) teab mitmekülgse toiduvaliku tähtsust tervisele;
- 2) analüüsib toiduainete toiteväärtust, hindab nende kvaliteeti, tunneb toidu erinevaid säilitusviise ning riknemisega seotud riskitegureid;
- 3) analüüsib menüü tervislikkust ning koostab tasakaalustatud ja mitmekülgse menüü;
- 4) teab toidu valmistamisel toimuvaid muutusi ning oskab neid teadmisi rakendada;

Õppesisu

Lisaained toiduainetes. Toiduainete toitainelise koostise hinnang. Mitmekülgse ja tasakaalustatud päevamenüü koostamine lähtuvalt toitumissoovitustest. Internetipõhised tervisliku toitumise keskkonnad. Toiduallergia ja toidutalumatus. Taimetoitluse ja dieetide mõju organismile. Toitumishäired. Toiduainete muutused kuumtöötlemisel, toitainete kadu. Mikroorganismid toidus. Toiduainete riknemise põhjused. Hügieeninõuded toiduainete säilitamise korral.

2) Toidu valmistamise organiseerimine ja tarbijakasvatus

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) arvestab rühmaülesandeid täites kaasõpilaste arvamusi ja hinnanguid;
- 2) kasutab menüüd koostades ainekirjandust ja teabeallikaid;
- 3) kalkuleerib toidu maksumust;

Õppesisu

Meeskonna juhtimine. Suurema projekti korraldamine alates menüü koostamisest, kalkulatsioonist ja praktilise töö organiseerimisest kuni tulemuse analüüsimiseni. Märgistused toodetel. Reklaam ja ostuotsustused. Teadlik ja säästlik majandamine. Kokkuhoiuvõimalused ja kulude analüüs

3) Toidu valmistamine

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) teab toiduainete kuumtöötlemise viise;
- 2) tunneb peamisi maitseaineid ja roogade maitsestamise võimalusi;
- 3) valmistab retsepti kasutades erinevaid kuumi ja külmi roogi;

Õppesisu

Nüüdisaegsed köögiseadmed, nende kasutamine ja hooldus. Kuumtöötlemise viisid. Maitseained ja roogade maitsestamine. Supid. Vormiroad ja vokitoidud. Kuumtöödeldud järeloomad.

4) Etikett

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) koostab lähtuvalt ürituse sisust menüü ning kujundab ja katab laua;
- 2) mõistab lauakommete tähtsust meeldiva suhtluskeskkonna loomisel.

Õppesisu

Koosviibimiste korraldamine. Erinevate peolaudade kujundamine.

5) Kodu korrashoid

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) tunneb erinevaid kodumasinaid ja oskab neid kasutusjuhendi järgi käsitseda;
- 2) tunneb põhilisi korrastusteid ja -tehnikaid;

3) oskab puhastusainete ostmisel ja kasutamisel lugeda kasutusjuhendit ning mõistab seda.

Õppesisu

Kodumasinad. Puhastusvahendite ohutu kasutamine. Suurpuhastus.

Projektitöö

Õpilane:

- 1) teadvustab end rühmatöö, projektitöö ja teiste ühistöös toimuvate tegevuste liikmena;
- 2) osaleb aktiivselt rühmatöös;
- 3) leiab iseseisvalt ja/või koostöös teistega ülesannetele ning probleemidele lahendeid;
- 4) suhtub kaaslastesse heatahtlikult ja arvestab teiste tööalaseid arvamusi;
- 5) esitleb ja põhjendab oma arvamust;
- 6) väärtustab töö tegemist

Õppesisu

Igal õppeaastal on ainekavas üks õppeosa, mille puhul saavad õpilased vabalt valida õpperühma ja projekti. Projektid võivad olla nii tehnoloogiaõpetuse, käsitöö kui ka kodunduse valdkonnast. Projektitöid võib lõimida omavahel, teiste õppeainete ja klassidevaheliste projektidega ning ülekooliliste ja pikemaajaliste koolidevaheliste ettevõtmistega

Projektitööd:

- kirikinnaste/ muustrilooma kudumine;
- seeliku/pükste õmblemine;
- äärepitsi õmblemine tarbeesemele.

Tehnoloogiaõpetus vahetatud õpperühmades

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kasutab eseme valmistamiseks sobivaid materjale, töövahendeid ning töötlemisviise;
- 2) kasutab ülesannet lahendades ainekirjandust ja teabeallikaid;
- 3) valmistab omanäolisi esemeid, kasutades erinevaid töötlemisvõimalusi;
- 4) esitleb ja analüüsib tehtud tööd;
- 5) väärtustab tehnoloogiliste lahenduste kasutamise eetilistust ning tarbib ressursse keskkonda säästvalt ja jätkusuutlikult;
- 6) õpib leidma tehnilisi lahendusi kodustes korrastus- ja remonditöodes;
- 7) teab tänapäevaseid töömaailma toimimise viise;
- 8) teadvustab ning järgib tervisekaitse- ja tööohutusnõudeid.

Õppesisu

Tehnoloogia analüüsimine: positiivsed ja negatiivsed mõjud. Eetilised tõekspidamised tehnoloogia rakendamisel.

Materjalide ja nende töötlemise kohta teabe hankimine kirjandusest ja internetist.

Töömaailm. Leiutamine ja uuenduslikkus, probleemsete ülesannete lahendamine.

Käsi- ja elektrilised tööriistad. Nüüdisaegsed võimalused materjalide töötlemisel ja detailide ühendamisel tooteks.

Kodused korrastus- ja remonditööd.

Tervisekaitse- ja tööohutusnõuded töötlemises, ohutud töövõtted.

Võimalikud õppekäigud ja lõimingut toetavad:

- näituste külastamine
- raamatukogu, muuseum- teabe hankimine

Ainetevahelised seosed:

matemaatika - mõõduvõtmine, silmuste arvutamine, mõõtjoonlaua ja mõõdulindi kasutamine; ajalugu- käsitööliikide tekkimine ja areng;

kunstiõpetus- tööde kavandamine, värvusõpetus, kompositsioon;

keemia- materjaliõpetus, -hooldus;

geograafia - rahvariided, rahvuslik omapära;

terviseõpetus- ohutus, õige kehahoid.

Digipädevused

Teabe haldamine:

- oskus otsida, leida, töödelda, salvestada ja kasutada veebis infot, faile;
- oskus kasutada digivahendeid.

Suhtlemine digikeskkondades:

- oskus kasutada suhtlemisel digivahendeid: telefon, tahvel, arvuti;
- oskus kasutada suhtlemisvõrgustikke ja veebikogukondi;
- oskus kasutada meili.

Sisuloome:

- oskus koostada, kasutada, täiendada, muuta elektroonilist materjali (tekstid, tabelid, pildid, audio);
- oskus kasutada vastavalt vanusele erinevaid programme ja rakendusi (Word, Excel, Youtube, Facebook, Instagram, Google Drive, Pinterest jne);
- oskus enda loodud sisu toimetada, täiendada ja muuta;
- oskus ja teadlikkus seoses autoriõiguse ja autoriõigusetu materjali kasutamisel.

Turvalisus:

- teadlikkus privaatsuse küsimustest, küberkiusamise olemusest, tehnoloogiliste vahendite kasutamisega seotud terviseriskidest.

Probleemi lahendus:

- oskus lahendada lihtsamaid tehnilisi probleeme (rikkeid);
- oskus hinnata probleemi ja leida lahenduseks vahendid.

Hindamine

Hindamisel lähtutakse igast õpilasest individuaalselt ning arvestatakse iga õpilase võimeid. Õpitulemuste omandamise hindamisel on oluline nii õpetaja sõnaline hinnang, hinne kui ka õpilase enda hinnang oma tööle.

Õppeülesande lahendamisel hinnatakse:

- kavandamist ja planeerimist (originaalsust, iseseisvust, oskust põhjendada tehtud otsuseid/ valikuid);
- valmistamist (materjalide ja töövahendite kasutamise oskust, omandatud teadmiste rakendamist praktikas, tööohutusnõuete ja hügieenireeglite järgimist, iseseisvust, koostööoskust);
- töö tulemust (kavandatu õnnestumist, viimistlust ja kvaliteeti, töö õigeaegset valmimist, esitlemise oskust);

- õpilase arengut, püüdlikkust ning kodukorra täitmist.

8.klass

Käsitöö

1) Disain, kavandamine ja rahvakunst

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) valib sobivaid rõivaid, lähtudes nende materjalist, otstarbest, lõikest, stiilist ja enda figuurist;
- 2) tunneb peamisi eesti rahvuslikke käsitöötavasid;
- 3) kasutab inspiratsiooniallikana etnograafilisi esemeid;

Õppesisu

Tekstiilid rõivastuses ja moelooming ajastu vaimu peegeldajana. Moe, isikupära ja proportsiooni põhimõtete arvestamine kavandades. Sobivate lisandite valik stiili kujundades. Ideekavand ja selle vormistamine. Kompositsiooni seaduspärasuste arvestamine käsitöoeset kavandades. Tekstiileseme kavandamine ja kaunistamisviisid erinevates tehnikates. Ornamentika. Sümbolid ja märgid rahvakunstis. Kudumine, heegeldamine ja tikkimine eesti rahvakunstis. Rahvarõivad. Eesti etnograafiline ornament tänapäevase rõivastuse ja esemelise keskkonna kujundamisel.

2) Materjalid ja tööliigid

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) kirjeldab keemiliste kiudainete põhiomadusi, kasutamist ja hooldamist;
- 2) võrdleb materjalide valikul nende mõju tervisele;
- 3) valib ja kombineerib eseme valmistamiseks sobivaid materjale, töövahendeid, tehnikaid ja viimistlusvõtteid;
- 4) võtab lõikelehelte lõikeid, valib õpetaja abiga sobiva tehnoloogia ja õmbleb endale rõivaeseme;
- 5) koob kirjalist pinda ning koekirju koeskeemi kasutades, koob ringselt;

Õppesisu

Tekstiilkiudained. Keemilised kiud. Tehiskiudude ja sünteetiliste kiudude saamine ning omadused. Tänapäeva käsitöömaterjalid. Mitmesuguste materjalide koos kasutamise võimaluste leidmine.

Tikkimine. Tutvumine erinevate tikanditega. Tikand loomingulise väljendusvahendina.

Õmblemine. Kanga kuumniiske töötlemine. Rõivaeseme õmblemine. Mõõtude võtmine, rõiva suurusnumbri määramine, lõikelehe kasutamine ja lõigete paigutamine riidele. Valitud rõivaeseme õmblemiseks sobivate tehnoloogiliste võtete kasutamine. Õmblustöö viimistlemine.

Kudumine. Erinevate koekirjade kudumine skeemi järgi. Silmuste arvestamine, eseme kudumine ja viimistlemine.

Heegeldamine. Tutvumine heegeltehnika võimalustega.

3) Käsitöö organiseerimine

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) otsib ülesandeid täites abi nüüdisaegsest teabelevist;
- 2) esitleb või eksponeerib oma tööd;
- 3) täidab iseseisvalt ja koos teistega endale võetud ülesandeid ning planeerib tööd ajaliselt;

Õppesisu

Käsitöotehnikate ja tekstiilitööstuse areng ning seda mõjutanud tegurid ajaloos. Nüüdisaegsed tehnoloogilised võimalused ning uudsed võtted rõivaste ja tarbeesemete valmistamisel. Töövahendite ja tehnoloogia valik olenevalt materjalist ja valmistatavast esemest. Töö planeerimine üksi ja rühmas töötades. Vajaliku teabe hankimine tänapäeva teabelevist, selle analüüs ja kasutamine. Elektriliste töövahenditega töötamine ja nende hooldamine kasutusjuhendi järgi. Oma töö ja selle tulemuse analüüsimine ning hindamine. Töö esitlemine, võimaluse korral näituse kujundamine ning virtuaalkeskonna kasutamine töö eksponeerimiseks.

Kodundus

1) Toit ja toitumine

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) teab mitmekülgse toiduvaliku tähtsust tervisele ning põhiliste makro- ja mikrotoitainete vajalikkust ja allikaid;
- 2) analüüsib toiduainete toiteväärtust, hindab nende kvaliteeti, tunneb toidu erinevaid säilitusviise ning riknemisega seotud riskitegureid;
- 3) analüüsib menüü tervislikkust ning koostab tasakaalustatud ja mitmekülgse menüü;
- 4) teab toidu valmistamisel toimuvaid muutusi ning oskab neid teadmisi rakendada;

Õppesisu

Makro- ja mikrotoitained, nende vajalikkus ning allikad. Lisaained toiduainetes. Toiduainete toitainelise koostise hinnang. Mitmekülgse ja tasakaalustatud päevamenüü koostamine lähtuvalt toitumissoovitustest. Internetipõhised tervisliku toitumise keskkonnad. Toiduallergia ja toidutalumus. Taimetoitluse ja dieetide mõju organismile. Toitumishäired. Toiduainete muutused kuumtöötlemisel, toitainete kadu. Mikroorganismid toidus. Toiduainete riknemise põhjused. Hügieeninõuded toiduainete säilitamise korral.

2) Toidu valmistamise organiseerimine ja tarbijakasvatus

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) arvestab rühmaülesandeid täites kaasõpilaste arvamusi ja hinnanguid;
- 2) kasutab menüüd koostades ainekirjandust ja teabeallikaid;
- 3) kalkuleerib toidu maksumust;
- 4) tunneb tarbija õigusi ning kohustusi, reklaami mõju ostuotsustele;
- 5) oskab koostada ürituse eelarvet.

Õppesisu

Meeskonna juhtimine. Suurema projekti korraldamine alates menüü koostamisest, kalkulatsioonist ja praktilise töö organiseerimisest kuni tulemuse analüüsimiseni. Toiduga seonduvad ametid. Tarbija õigused ja kohustused. Märgistused toodetel. Reklaam ja ostuotsustused. Teadlik ja säästlik majandamine. Kokkuhoiuvõimalused ja kulude analüüs. Kulude planeerimine erijuhtudeks (peod, tähtpäevad jm).

3) Toidu valmistamine

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) teab toiduainete kuumtöötlemise viise;

- 2) tunneb peamisi maitseaineid ja roogade maitsestamise võimalusi;
- 3) valmistab retsepti kasutades erinevaid kuumi ja külmi roogi;
- 4) küpsetab tainatooteid ja võrdleb erinevaid kergitusaineid.

Õppesisu

Nüüdisaegsed köögiseadmed, nende kasutamine ja hooldus. Kuumtöötlemise viisid. Maitseained ja roogade maitsestamine. Supid. Liha jaotustükid ja lihatoitud. Kalaroad. Soojad kastmed. Kergitusained ja tainatooted. Vormiroad ja vokitoidud. Kuumtöödeldud järelroad.

4) Etikett

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) koostab lähtuvalt ürituse sisust menüü ning kujundab ja katab laua;
- 2) vormistab ja kujundab kutse;
- 3) rõivastub ja käitub ürituse eripära arvestades;
- 4) mõistab lauakommete tähtsust meeldiva suhtluskeskkonna loomisel.

Õppesisu

Koosviibimiste korraldamine. Kutsed. Erinevate peolaudade kujundamine. Peolaua menüü koostamine Rõivastus ja käitumine vastuvõttudel, koduses peolauas, kohvikus ning restoranis.

5) Kodu korrashoid

Õpiväljundid

Õpilane:

- 1) tunneb erinevaid kodumasinaid ja oskab neid kasutusjuhendi järgi käsitseda;
- 2) tunneb põhilisi korrastustöö- ja -tehnikaid;
- 3) oskab puhastusainete ostmisel ja kasutamisel lugeda kasutusjuhendit ning mõistab seda.

Õppesisu

Kodumasinad. Puhastusvahendite ohutu kasutamine. Suurpuhastus.

Projektitöö

Õpilane:

- 1) teadvustab end rühmatöö, projektitöö ja teiste ühistöös toimuvate tegevuste liikmena;
- 2) osaleb aktiivselt erinevates koostöö- ja suhtlusvormides;
- 3) leiab iseseisvalt ja/või koostöös teistega ülesannetele ning probleemidele lahendeid;
- 4) suhtub kaaslastesse heatahtlikult ja arvestab teiste tööalaseid arvamusi;
- 5) kujundab, esitleb ja põhjendab oma arvamust;
- 6) väärtustab töö tegemist ning analüüsib töö kulgu.

Õppesisu

Igal õppeaastal on ainekavas üks õppeosa, mille puhul saavad õpilased vabalt valida õpperühma ja projekti. Projektid võivad olla nii tehnoloogiaõpetuse, käsitöö kui ka kodunduse valdkonnast. Projektitöid võib lõimida omavahel, teiste õppeainete ja klassidevaheliste projektidega ning ülekoolliste ja pikemaajaliste koolidevaheliste ettevõtmistega.

Projektitööd:

- kleidi/pluusi õmblemine;
- tarbeeseme kudumine (patentkude, palmikud, nupud).

Tehnoloogiaõpetus vahetatud õpperühmades

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kasutab eseme valmistamiseks sobivaid materjale, töövahendeid ning töötlemisviise;
- 2) kasutab ülesannet lahendades ainekirjandust ja teabeallikaid;
- 3) valmistab omanäolisi esemeid, kasutades erinevaid töötlemisvõimalusi;
- 4) esitleb ja analüüsib tehtud tööd;
- 5) väärtustab tehnoloogiliste lahenduste kasutamise eetilisust ning tarbib ressursse keskkonda säästvalt ja jätkusuutlikult;
- 6) õpib leidma tehnilisi lahendusi kodustes korrastus- ja remonditöodes;
- 7) teab tänapäevaseid töömaailma toimimise viise;
- 8) teadvustab ning järgib tervisekaitse- ja tööohutusnõudeid.

Õppesisu

Tehnoloogia analüüsimine: positiivsed ja negatiivsed mõjud. Eetilised tõekspidamised tehnoloogia rakendamisel. Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia.

Materjalide ja nende töötlemise kohta teabe hankimine kirjandusest ja internetist.

Töömaailm. Leiutamine ja uuenduslikkus, probleemsete ülesannete lahendamine. Võimalusel esemete modelleerimine arvutiga.

Käsi- ja elektrilised tööriistad. Nüüdisaegsed võimalused materjalide töötlemisel ja detailide ühendamisel tooteks.

Tervisekaitse- ja tööohutusnõuded töötlemises, ohutud töövõtted.

Võimalikud õppekäigud ja lõimingut toetavad.

- näituste külastamine;
- raamatukogu, muuseum – teabe hankimine.

Ainetevahelised seosed:

matemaatika - mõõduvõtmine, silmuste arvutamine, mõõtjoonlaua ja mõõdulindi kasutamine;

ajalugu- käsitöoliikide tekkimine ja areng;

kunstiõpetus- tööde kavandamine, värvusõpetus, kompositsioon;

keemia- materjaliõpetus, -hooldus;

geograafia - rahvariided, rahvuslik omapära;

terviseõpetus- ohutus, õige kehahoid.

Digipädevused

Teabe haldamine:

- oskus otsida, leida, töödelda, salvestada ja kasutada veebis infot, faile;
- oskus kasutada digivahendeid.

Suhtlemine digikeskkondades:

- oskus kasutada suhtlemisel digivahendeid: telefon, tahvel, arvuti;
- oskus kasutada suhtlemisvõrgustikke ja veebikogukondi;
- oskus kasutada meili.

Sisuloome:

- oskus koostada, kasutada, täiendada, muuta elektroonilist materjali (tekstid, tabelid, pildid, audio);
- oskus kasutada vastavalt vanusele erinevaid programme ja rakendusi (Word, Excel, Youtube, Facebook, Instagram, Google Drive, Pinterest jne);
- oskus enda loodud sisu toimetada, täiendada ja muuta;
- oskus ja teadlikkus seoses autoriõiguse ja autoriõiguseta materjali kasutamisel.

Turvalisus:

- teadlikkus privaatsuse küsimustest, küberkiusamise olemusest, tehnoloogiliste vahendite kasutamisega seotud terviseriskidest.

Probleemi lahendus:

- oskus lahendada lihtsamaid tehnilisi probleeme (rikkeid);
- oskus hinnata probleemi ja leida lahenduseks vahendid.

Hindamine

Hindamisel lähtutakse igast õpilasest individuaalselt ning arvestatakse iga õpilase võimeid. Õpitulemuste omandamise hindamisel on oluline nii õpetaja sõnaline hinnang, hinne kui ka õpilase enda hinnang oma tööle.

Õppeülesande lahendamisel hinnatakse:

- kavandamist ja planeerimist (originaalsust, iseseisvust, oskust põhjendada tehtud otsuseid/ valikuid);
- valmistamist (materjalide ja töövahendite kasutamise oskust, omandatud teadmiste rakendamist praktikas, tööohutusnõuete ja hügieenireeglite järgimist, iseseisvust, koostööoskust);
- töö tulemust (kavandatu õnnestumist, viimistlust ja kvaliteeti, töö õigeaegset valmimist, esitlemise oskust);
- õpilase arengut, püüdlikkust ning kodukorra täitmist.

9. klass

Käsitöö

1) Disain ja kavandamine

Õpiväljundid:

Õpilane:

2) kavandab isikupäraseid esemeid.

Õppesisu:

Tekstiileseme kavandamine ja kaunistamisviisid erinevates tekstiilitehnoloogiates. Kompositsiooni seaduspärasuste arvestamine käsitöoeset kavandades. Sobivate lisandite valik stiili kujundades.

2) Rahvakunst

Õpiväljundid:

Õpilane:

- 1) tunneb peamisi eesti rahvuslikke käsitöötavasid;
- 2) kasutab inspiratsiooniallikana etnograafilisi esemeid;
- 3) näeb rahvaste kultuuripärandit kui väärtust.

Õppesisu:

Eesti rahvakunst-kirivöö kudumine. Teiste rahvaste etnograafia inspiratsiooniallikana.

3) Töö organiseerimine

Õpiväljundid:

Õpilane:

- 1) arutleb töö ja tehnoloogia muutumise üle ühiskonna arengus;
- 2) analüüsib enda loomingu- ja tehnoloogiaalaseid võimeid ning teeb valikuid edasisteks õpinguteks ja hobideks.

Õppesisu:

Käsitöetehnikate ja tekstiilitööstuse areng ning seda mõjutanud tegurid ajaloos. Nüüdisaegsed tehnoloogilised võimalused ning uudsed võtted rõivaste ja tarbeesemete valmistamisel. Käsitöö väärtustamine tarbekunsti osana või isikupärase eneseväljendusena. Õmblemise ja käsitööga seotud elukutsed ning võimalused ettevõtluseks.

4) Materjalid

Õpiväljundid:

Õpilane kombineerib oma töös erinevaid materjale.

Õppesisu:

Tänapäeva käsitöömaterjalid. Mitmesuguste materjalide kooskasutamise võimaluste leidmine.

5) Tööliigid

Õpiväljundid:

Õpilane:

- 1) valib tööeseme valmistamiseks sobivaid materjale, töövahendeid, tehnikaid ja viimistlusvõtteid;
- 2) leiab loovaid võimalusi kasutada õpitud käsitöetehnikaid.

Kodundus

1) Toit ja toitumine

Õpiväljundid:

Õpilane võrdleb erinevate maade rahvustoite ja teab toitumistavasid mõjutavaid tegureid.

Õppesisu:

Eestlaste toit läbi aegade. Eri rahvaste toitumistaditsioonid ja toiduvalikut mõjutavad tegurid (asukoht, usk jm).

2) Töö organiseerimine

Õpiväljundid:

Õpilane:

- 1) arvestab rühmaülesandeid täites kaasõpilaste arvamusi ja hinnanguid;
- 2) kasutab menüüd koostades ainekirjandust ja teabeallikaid;
- 3) kalkuleerib toidu maksumust;
- 4) hindab enda huve ja sobivust toiduga seotud elukutseteks või hobideks.

Õppesisu:

Meeskonna juhtimine. Suurema projekti korraldamine alates menüü koostamisest, kalkulatsioonist ja praktilise töö organiseerimisest kuni tulemuse analüüsimiseni. Toiduga seonduvad ametid.

3) Toidu valmistamine

Õpiväljundid:

Õpilane valmistab retsepti kasutades erinevaid kuumi ja külmi roogi.

Õppesisu:

Eesti köök. Rahvustoidud.

4) Etikett

Õpiväljundid:

Õpilane:

- 1) koostab lähtuvalt ürituse sisust menüü ning kujundab ja katab laua;
- 2) kujundab kutse ja leiab loomingulisi võimalusi kingituse pakkimiseks;
- 3) rõivastub ja käitub ürituse iseloomu kohaselt;
- 4) mõistab lauakommete tähtsust meeldiva suhtluskeskkonna loomisel.

Õppesisu:

Koosviibimiste korraldamine. Kutsed ja kingitused. Ideede ja võimaluste leidmine erinevate peolaudade kujundamiseks. Peolaua menüü koostamine. Rõivastus ja käitumine vastuvõttudel, koduses peolauas, kohvikus ning restoranis.

5) Kodu korrashoid

Õpiväljundid:

Õpilane:

- 1) arutleb ja leiab seoseid kodu sisekujunduse ning seal elavate inimeste vahel;
- 2) tunneb põhilisi korrastustöid ja -tehnikaid ning oskab materjali omaduste ja määrdumise järgi leida sobiva puhastusvahendi ning -viisi;
- 3) teab puhastusainete pH-taseme ja otstarbe seoseid.

Õppesisu:

Erinevad stiilid sisekujunduses. Toataimede hooldamine. Olmekeemia. Puhastusvahendid, nende omadused ja ohutus. Suurpuhastus.

6) Tarbijakasvatus

Õpiväljundid:

Õpilane:

- 1) oskab koostada leibkonna eelarvet;
- 2) planeerib majanduskulusid eelarve järgi.

Õppesisu:

Kulude planeerimine erijuhtudeks (peod, tähtpäevad jm).

Projektitöö

Õpilane:

- 1) teadvustab end rühmatöö, projektitöö ja teiste ühistöös toimuvate tegevuste liikmena;
- 2) osaleb aktiivselt erinevates koostöö- ja suhtlusvormides;
- 3) leiab iseseisvalt ja/või koostöös teistega ülesannetele ning probleemidele lahendeid;
- 4) suhtub kaaslastesse heatahtlikult ja arvestab teiste tööalaseid arvamusi;
- 5) kujundab, esitleb ja põhjendab oma arvamust;
- 6) väärtustab töö tegemist ning analüüsib töö kulgu

Õppesisu

Igal õppeaastal on ainekavas üks õppeosa, mille puhul saavad õpilased vabalt valida õpperühma ja projekti. Projektid võivad olla nii tehnoloogiaõpetuse, käsitöö kui ka kodunduse valdkonnast. Projektitööd võib lõimida omavahel, teiste õppeainete ja klassidevaheliste projektidega ning ülekoolliliste ja pikemaajaliste koolidevaheliste ettevõtmistega.

Projektitöö:

- kirivöö kudumine;
- omaloomingu teostamine.

Võimalikud õppekäigud ja lõimingut toetavad:

- näituste külastamine;
- raamatukogu, muuseum- teabe hankimine

Ainetevahelised seosed:

matemaatika - mõõduvõtmine, silmuste arvutamine, mõõtjoonlaua ja mõõdulindi kasutamine;
ajalugu- käsitööliikide tekkimine ja areng;
kunstiõpetus- tööde kavandamine, värvusõpetus, kompositsioon;
keemia- materjaliõpetus, -hooldus;
geograafia - rahvariided, rahvuslik omapära;
terviseõpetus- ohutus, õige kehahoid.

Digipädevused

Teabe haldamine:

- oskus otsida, leida, töödelda, salvestada ja kasutada veebis infot, faile;
- oskus kasutada digivahendeid.

Suhtlemine digikeskkondades:

- oskus kasutada suhtlemisel digivahendeid: telefon, tahvel, arvuti;
- oskus kasutada suhtlemisvõrgustikke ja veebikogukondi;
- oskus kasutada meili.

Sisuloome:

- oskus koostada, kasutada, täiendada, muuta elektroonilist materjali (tekstid, tabelid, pildid, audio);
- oskus kasutada vastavalt vanusele erinevaid programme ja rakendusi (Word, Excel, Youtube, Facebook, Instagram, Google Drive, Pinterest jne);
- oskus enda loodud sisu toimetada, täiendada ja muuta;
- oskus ja teadlikkus seoses autoriõiguse ja autoriõiguseta materjali kasutamisel.

Turvalisus:

- teadlikkus privaatsuse küsimustest, küberkiusamise olemusest, tehnoloogiliste vahendite kasutamisega seotud terviseriskidest.

Probleemilahendus:

- oskus lahendada lihtsamaid tehnilisi probleeme (rikkeid);
- oskus hinnata probleemi ja leida lahenduseks vahendid.

Hindamine

Hindamisel lähtutakse igast õpilasest individuaalselt ning arvestatakse iga õpilase võimeid. Õpitulemuste omandamise hindamisel on oluline nii õpetaja sõnaline hinnang, hinne kui ka õpilase enda hinnang oma tööle.

Õppeülesande lahendamisel hinnatakse:

- kavandamist ja planeerimist (originaalsust, iseseisvust, oskust põhjendada tehtud otsuseid/ valikuid);
- valmistamist (materjalide ja töövahendite kasutamise oskust, omandatud teadmiste rakendamist praktikas, tööohutusnõuete ja hügieenireeglite järgimist, iseseisvust, koostööoskust);
- töö tulemust (kavandatu õnnestumist, viimistlust ja kvaliteeti, töö õigeaegset valmimist, esitlemise oskust);
- õpilase arengut, püüdlikkust ning kodukorra täitmist.